

GLJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 82.—, za polugodište K 16.—, tromjesečno K 8.—, mjesечно K 3.—, a maloprodaj K 10 holera. — OGLASNI primaju se u upravi lista trg. Cuzosa broj 1, te se računaju po 30 holera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

'HRVATSKI LIST' izlazi u nakladni školar. JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg. Cuzosa broj 1. Uredništvo se nalazi u Siskanju ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rokupisi ne vraćaju. Ne vraćaju se anonimni dopisi. Nepravilnosti pisma se ne primaju.

Italija navijestila Njemačkoj rat.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

B e č, 27. (D. u.) Službeno se javlja: Rusko bojište. Položaj je nepromijenjen. Nema osobitih događaja.

Talijansko bojište. Nove navale na Carriol bjhaju subitze uz osjetljive gubitke po Talijane. Ista je sudbina stigla sve ostale neprijateljske napadače protiv fronte Fasanških Alpa. Na primorskoj i Koruškoj fronti nema nikakvih važnih događaja.

Jugoistočno bojište. Nema ništa nova. Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Događaji na moru. 26. t. mj. napao je linijski pom. poručnik Konjović sa još 2 druga hidroplana skupinu neprijateljskih nadzirajućih parobrova u Jonskome moru. Jednoga je od ovih pogodio za bombom potopio. Ljetala, što su ih neprijateljske nadzirajuće ladje žestoko opstrijeljavale, povratit će se neosteaćene.

Njemački ratni izvještaj.

B e r l i n, 27. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište.

Sjeverno od Somme opetovali su Englezi u jučerašnjem prijepodnevnom satovima i kroz noć po jakoj topovskoj pripravi svoje navale. Južno od Thiepvala i sjeverozapadno od Pozieresha bili su oni subitzeni, dijelomice po ogrorčenom boju na bodove, za kojega je neprijatelj ostavio zarobljene u našim rukama 1 časnika i 60 momaka. Isto su tako ostali bez uspjeha za neprijatelja napadaji na sjeveru od Bazentinisa i bojevi s ručnim granatama kod Šume Francux. U odsjeku Maupeyres-Clercy povelu su Francuzi. U odsjeku Maupeyres-Clercy povelu su Francuzi. U odsjeku Maupeyres-Clercy povelu su Francuzi.

BRZOJAVI.

Njemački car u Krakovu. Krakov, 26. (D. u.) Car je Vilim stigao sinoć ovdano na prolasku iz Vjelčice, gdje je pregledao lamošnje solne rudokope.

Italija navijestila Njemačkoj rat. Berlin, 27. (D. u.) Službeno se javlja: Kraljevska talijanska vlada dala je saopćiti posredovanjem švicarske vlade carskoj vladi, da se ona od 28. o. m. j. smatra s Njemačkom u ratnom stanju.

Krunsko vijeće u Bukarestu. Bukarest, 27. (D. u.) Službeno se javlja: 27. t. m. bit će u palači Cotroceni krunsko vijeće, kod kojega će sudjelovati članovi vlade, prijasnji ministarski predsjednici Carp, Majorescu i Rosetti; vodje stranaka Marghiloman, Filipescu, Tase Jonescu; prijasnji i sadašnji predsjednici zastupničkih tijela: Pherexyde, Cantacuzene, Pascheani, Olanescu i Robesco mjesto Missire, koji se nalazi u inozemstvu.

B u k a r e š t, 27. (D. u.) Krunsko je vijeće bilo odgođeno na danas s 3 sata poslije podne.

Zastupnik u njem. držav. saboru David o miru. Nürnberg, 24. U vrlo dobro posjećenoj skupštini govorio je socijalnodemokratski drž. zast. dr. David o „miru“. Izrekao je mišljenje, da kad ne bi uspjela velika opća otezniva antanta, da bi morao doći veliki psihološki momenat, u kojem bi mirovna pripravnost u neprijateljskim državama morala izbiti na javu te je mogla i pobijediti. Obzirom na to je od velike važnosti, da se u Njemačkoj ništa ne događa, što bi išlo na ruku protivnicima mira i prijateljima rata kod naših neprijatelja. Stoga se svom energijom mora stati na put antekusjonistima i spletkarima, koji hoće da bace drž. kancelara, koji je sklon časnom miru. Pokoljenje iz strijeljačkih jarača znat će si izata ribraviti i protiv Heydebrandove volje jednaka, a prema tome i narodno izborno pravo u Pruskoj. Ako bude Njemačka taj rat, kojega nije htjela tako svršiti, kao što ga je vodila, name ne kao osvajačicu već kao obrambeni rat, onda se možemo nadati, da je to bio posljednji rat među kulturnim narodima.

Skupština je u rezoluciji odobrila govornikovo stanovište.

Slatnje o miru. B e r n, 26. „Progres de Lyon“ zahtjeva od francuske vlade, da objavi točne svoje mirovne ciljeve te da novinstvu dozvoli, da raspravlja o tim mirovnim pitanjima. Članak veli, da mora narod pred početkom mirovnih pregovora upoznati sva zamršena pitanja, jer nakon rata, u kojemu su oboružani narodi po prvi put ustali jedan protiv drugoga, morali bi i narodi biti i u stanju, da dokažu valjanost svojih želja i svoje volje.

Sarralova ofenziva u Rumunjska. Bukarest, 25. „Steagu“ piše o ofenzivi generala Sarraila: Čini se, da je imalo poduzete generala Sarraila više politički karakter. Ono je imalo da prouzroči gubitke na sjeveru i to sa rusko-rumunjske strane. Što zna gibanje nije bilo izvršeno, da je ali zato uslijedila bugarska ofenziva, moglo bi imati za posljedica potpuni preokret položaja na Balkanu. U času, kada huče Sarraili uzolubio nadu na pomoć sa sjevera, morat će se odlučiti ili za ispražnjenje Soluna ili za ustrajanje protiv premoćnih neprijateljskih bojnih sila. Time se mogu protumačiti i nastojanja antante u Bukarestu, jer hoće ista da barem skrene na drugi put bugarsku vojsku. Ispražnjenje Soluna imalo bi najmanje iste posljedice kao ispražnjenje Galipolja. Pritisak četvornog saveza u Bukarestu mogao bi tek onda imati uspjeha, kad bi oćeniti položaj Njemaca bio nepovoljan, što međutim ne stoji.

„Bremen“ na putu u Baltimore. K o l i n, 27. (D. u.) Lohmann je rekao zastupniku „Kölnische Zeitung“ da se „Bremen“ nalazi na visokom moru te da putuje opeta u Baltimore krcat boja.

Novi porezi na vidiku. B e č, 27. (D. u.) Više listova javlja, da će ministar financija iznijeti dvorku mjere za postignućje novih prihoda u svrhu pokrivanja kamata od ratnih zajamova kaošto u druge kreditno-političke svrhe, čije pokrize zahtjeva okruglih 750 milijuna. Financijska uprava namjerava poduzeti porezne mjere, i to povistiti i neizravne i

izravne poreze. Ti će drugi uslijediti putem doplatka. Osim toga drži se da će se povistiti poštanske pristojbine, kao što i cijenik na željezničkim prugama. — „Fremdenblatt“ tumači stvar ovako: Pučanstvo, koje je prožeto uvjerenjem kako je nužno da se osiguraju kamati od ratnih zajmova, hoće sigurno podnašati domoljubnim osjećajem dužnosti namjeravane poreze, kaošto je to dokazalo za čitavog svjetskog rata i kaošto je to našlo tako zasnošno priznanje iz ustuju našeg monarha.

Služb. izv. od 24. t. m. posl. podne: Na kaukaskoj se fronti razvija naš napadaj zapadno jezera Van. Sjeveroistočno Muša sm'o zaposleti okolicu sela Arindjvank (P' Ahudjan 10 km tj.). U pravcu prema Mosulju porazile su naše hrabre čete u oklici sela Rajat (50 km istočno Revanduzi) 4. tursku diviziju. Zarobile su dvije od više odrezane regimente, od kojih jednu čitaju, uključivši zapovjednika i štab. Zapijleni sm' topova i strojnih pušaka. Broj zarobljenika i plijena bit će ustanovljen.

Služb. izv. od 24. t. m. na veće: Na zapadnoj je fronti položaj nepromijenjen. Na kaukaskoj fronti prijetu naše čete neprijatelja u oklici zapadno jezera Van. Provalile su u grad Muš te su tamo učinile zarobljenika. Prema ponuđujućim vijestima zarobili sm' u boju u oklici Rajeta, gdje sm' opkolili dio 4. turske divizije. 11. tursku regimentu, name zapovjednika, 50 časnika i 1600 vojnika i skoro sve što je preostalo od 10. regimente, name 2 štabna časnika, mnogo viših časnika i 650 momaka. U tom sm'o broju zapijleni i tri strojne puške.

P e t r o g r a d, 26. Služb. izv. od 25. t. m. poslije podne. 23. t. m. na veće poduzeše Nijemci u oklici sela Sablika, sjeverno željezničke pruge Lida-Moloderczi, napadaj sa plinovima. 24. t. m. oko pol noći poduzeo je neprijatelj u oklici južno Zirina, 32 km sjeveroistočno Baranoviča, nakon jakog topovske priprave protiv naših jarača ofenzivu, koju su naše prednje straže odбилe. Kod Kovelja kušao je neprijatelj da u oklici sela Velicka (P' Wielick (9 km jugozapadno Kaszovke) započne ofenzivu; bio je subitzen.

Italija. R i m, 26. Služb. izv. od 25. t. m. U Fasanškim su Alpama uspokos guste mase, koje je prijelica topovsko djelovanje, naša odjeljena postigla novih uspjeha na obroncima Carriola te su zarobila oko 40 vojnika. Živalno topovsko djelovanje sa strane neprijatelja protiv naših položaja u gornjoj dolini Degano i u dolini But. U gorčikom odsjeku i na kraškoj visoravni je položaj nepromijenjen. Neprijateljsko je topništvo opeta bacalo granate u grad i protiv mosta.

Engleska. L o n d o n, 24. Neprijatelj je počinjao prošle noći jaku napadu, da opeta zadobije zemljište, što ga je izgubio izmedu Guillemeonskog kolodvora i katenokopa. Nakon žestokog opstrjeljavanja, koje je počelo u 8 sati i 45 časa na veće, poduzeo je on jak pješadijski napadaj, koji je bio izvršen tolikom odlučnošću, da je dopro tu i tamo do naših prsobrana. Po ostrm boju bila je navala svuda subitzena s teškim neprijateljskim gubicima. Nakon što je neuspjelo taj napadaj uzdrža je neprijatelj od 12 sata i 30 časa drugog jutra druzeko topovsko opstrjeljavanje, ali do daljnje pjašadijske navale nije došlo. Blizu Hohenzollernske utvrde pucao je neprijatelj žestoko s granatama na naše linije, te je pokušao provaliti, koja se je posvje izjalovila. Nije mu ni u jednom slučaju uspjelo da stigne do naših linija. U napadaju, što sm'o ga poduzeli na sjeverozapadu od La Bassée, prodrli sm' uspjehno u neprijateljske jarače.

Južno od Tiepvala imali sm' popodne novi uspjeh u širini od 300 jarda, te sm' zauzeli neprijateljski jarač od 400 jarda dužine. Uvratilo se mnogo zarobljenika. Bio je prošle noći laliko subitzen neprijateljski napadaj s bombama protiv novih naših jarača sjeverno od Bazentina. Na veće opstrjeljavanje je neprijatelj znatno topovima našu frontu, osobito da odvrati na našu palju.

Francuska. P a r i z, 25. (Solunsko izv.) Promjena nije nastupila. Došlo je od ljutog boja na lijevome krilu srpske vojske sjeverno od Ostrovskog jezera. Srbi su imali lalikh uspjeha izmedu Moglenc i Cerne. Topovska se je borba nastavljala i na ostalom dijelu fronte. Naši su topovi pucali na sela, koja su podavala uklonu malenim bugarskim četama; opazilo se je kako nekoliko od njih kreće u raznim smjerovima s istočne strane Strume, a okupljena četa nije se dosad opazila. Uništili sm' željeznički most na služje Nejedovitim srpskim četama, koje su sprječile bugarsko prodiranje protiv Florine, uspjelo je da se opet združe s glavnom srpskom silom.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija. P e t r o g r a d, 25. Služb. izv. od 24. t. m. posl. podne: Na kaukaskoj se fronti razvija naš napadaj zapadno jezera Van. Sjeveroistočno Muša sm'o zaposleti okolicu sela Arindjvank (P' Ahudjan 10 km tj.). U pravcu prema Mosulju porazile su naše hrabre čete u oklici sela Rajat (50 km istočno Revanduzi) 4. tursku diviziju. Zarobile su dvije od više odrezane regimente, od kojih jednu čitaju, uključivši zapovjednika i štab. Zapijleni sm' topova i strojnih pušaka. Broj zarobljenika i plijena bit će ustanovljen.

Služb. izv. od 24. t. m. na veće: Na zapadnoj je fronti položaj nepromijenjen. Na kaukaskoj fronti prijetu naše čete neprijatelja u oklici zapadno jezera Van. Provalile su u grad Muš te su tamo učinile zarobljenika. Prema ponuđujućim vijestima zarobili sm' u boju u oklici Rajeta, gdje sm' opkolili dio 4. turske divizije. 11. tursku regimentu, name zapovjednika, 50 časnika i 1600 vojnika i skoro sve što je preostalo od 10. regimente, name 2 štabna časnika, mnogo viših časnika i 650 momaka. U tom sm'o broju zapijleni i tri strojne puške.

P e t r o g r a d, 26. Služb. izv. od 25. t. m. poslije podne. 23. t. m. na veće poduzeše Nijemci u oklici sela Sablika, sjeverno željezničke pruge Lida-Moloderczi, napadaj sa plinovima. 24. t. m. oko pol noći poduzeo je neprijatelj u oklici južno Zirina, 32 km sjeveroistočno Baranoviča, nakon jakog topovske priprave protiv naših jarača ofenzivu, koju su naše prednje straže odбилe. Kod Kovelja kušao je neprijatelj da u oklici sela Velicka (P' Wielick (9 km jugozapadno Kaszovke) započne ofenzivu; bio je subitzen.

Italija. R i m, 26. Služb. izv. od 25. t. m. U Fasanškim su Alpama uspokos guste mase, koje je prijelica topovsko djelovanje, naša odjeljena postigla novih uspjeha na obroncima Carriola te su zarobila oko 40 vojnika. Živalno topovsko djelovanje sa strane neprijatelja protiv naših položaja u gornjoj dolini Degano i u dolini But. U gorčikom odsjeku i na kraškoj visoravni je položaj nepromijenjen. Neprijateljsko je topništvo opeta bacalo granate u grad i protiv mosta.

Engleska. L o n d o n, 24. Neprijatelj je počinjao prošle noći jaku napadu, da opeta zadobije zemljište, što ga je izgubio izmedu Guillemeonskog kolodvora i katenokopa. Nakon žestokog opstrjeljavanja, koje je počelo u 8 sati i 45 časa na veće, poduzeo je on jak pješadijski napadaj, koji je bio izvršen tolikom odlučnošću, da je dopro tu i tamo do naših prsobrana. Po ostrm boju bila je navala svuda subitzena s teškim neprijateljskim gubicima. Nakon što je neuspjelo taj napadaj uzdrža je neprijatelj od 12 sata i 30 časa drugog jutra druzeko topovsko opstrjeljavanje, ali do daljnje pjašadijske navale nije došlo. Blizu Hohenzollernske utvrde pucao je neprijatelj žestoko s granatama na naše linije, te je pokušao provaliti, koja se je posvje izjalovila. Nije mu ni u jednom slučaju uspjelo da stigne do naših linija. U napadaju, što sm'o ga poduzeli na sjeverozapadu od La Bassée, prodrli sm' uspjehno u neprijateljske jarače.

Južno od Tiepvala imali sm' popodne novi uspjeh u širini od 300 jarda, te sm' zauzeli neprijateljski jarač od 400 jarda dužine. Uvratilo se mnogo zarobljenika. Bio je prošle noći laliko subitzen neprijateljski napadaj s bombama protiv novih naših jarača sjeverno od Bazentina. Na veće opstrjeljavanje je neprijatelj znatno topovima našu frontu, osobito da odvrati na našu palju.

Francuska. P a r i z, 25. (Solunsko izv.) Promjena nije nastupila. Došlo je od ljutog boja na lijevome krilu srpske vojske sjeverno od Ostrovskog jezera. Srbi su imali lalikh uspjeha izmedu Moglenc i Cerne. Topovska se je borba nastavljala i na ostalom dijelu fronte. Naši su topovi pucali na sela, koja su podavala uklonu malenim bugarskim četama; opazilo se je kako nekoliko od njih kreće u raznim smjerovima s istočne strane Strume, a okupljena četa nije se dosad opazila. Uništili sm' željeznički most na služje Nejedovitim srpskim četama, koje su sprječile bugarsko prodiranje protiv Florine, uspjelo je da se opet združe s glavnom srpskom silom.

Srbija.

S o l u n, 22. Na desnom krilu topovski boji. Na centru razvija se ofenziva uspjehno. Postepeno poistemo Bugare protiv granici. Zarobili sm' 208 momaka od treće divizije. Sve neprijateljske protunavale na granici bile su subitzena. Na lijevome krilu bili su subitzeni svi neprijateljski napadaji. Odnosne čete zauzele su položaje, kako im je glavni stan nalazio, te ih i držje.

Proslava carevog rođendana u Sladonju uspjela je nad savsko očekivanje. A nije ni moglo drukčije da bude uz onakvo uređenje. Poljska željeznica, automobili, tramvaj i kočije izvršile su svoju službu uzornim redom i tamo i natrag. Svi su ostali u Sladonju vrlo zadovoljni s raznovrsnim zabavama, s jelom i s pilom. Utsak je glazbe imao srijed prirode puno više svečanosti i čara, nego u gradu. Ta će proslava biti nezaboravna u pamćenju više narasta, te će se na naš narod u oklici sjećati radosno i proslave i ljubljenoj vladara, čija se je poštovana starost slavila. Učestvovao nam ga Previšnji još duže godina!

Dr. L. Novak, liječnik bolesničke blagajne otputovao je. Povratak javit će se svojedobno.

Domaće Vijesti.

Austrijsko zastupničko vijeće. Austrijsko zastupničko vijeće, koje nije zasjedalo od početka rata, izgubilo je u tom roku 35 članova, od kojih: 7 njemačkih nacionalista, 5 njem. kršćanskih socijalista, 2 njemačka socijalna demokrata, 3 Poljka, 2 Jugoslavena, 11 Čeha, 2 Malorusa i 1 Talijana. Umišao je 22, medju njima hr. zastupnik Mandić i slov. Povčec, jedan dr. Pollau, pao je na ratnju, dva su odložila mandate, izgubili su mandate čisti zastupnici Burivalj, Čoc, dr. Kramar, dr. Rašini, Netoljci i Vojna, maloruski zastupnici Kurilović i dr. Markov te koruški zastupnik Grafenauer. Obješen bio je talijanski zastupnik dr. Battisti.

Glas o položaju u Rumunjskoj. Talijanski list „Secolo“ javlja iz Bukaresta: Sadašnji položaj u Rumunjskoj možda se ocijeniti najbolje sa izrazom „skrajna napetost“. Sve pripreme, što bi se imale posvršiti prije nego ih se Rumunjska uplete u rat, jur su gotove. Ima međutim još mnogo zapreka, pa se s mnogih strana uvjerava, da su diplomatske pripreve još uvijek nedovršene. O toku pregovora rekao je neki diplomat četvrtoga sporazuma: Povojno teku pregovori, što sm'o ih prije nekoga vremena počeli su Rumunjskom, ali do danas nije se još utanačila nikakva točna obveza i ništa nam ne jamči za to, da će se možda naći novi izgovori ili da će se prekinuti pregovori.

Švedski sud o dosadajnim uspjehima ofenzive naših neprijatelja. Vojnički suradnik lista „Attelblad“ piše o uspjehima dosadašnje ofenzive neprijatelja, koja traje jur dva mjeseca i pol: Brojevi o gubicima engleskih časnika kakoz nam, da su po veličini jednaki stanovništvu Stockholma. Palo je 40 do 50 postotka časnika, po 140 na dan. Kako otpada na svakoga časnika 70 do 80 vojnika, laka je proračunati na svakog i gubitke vojnika; brojevi ranjenika su jednaki broju gubitka vojnika; može ih antanta opismično vjerovati, da će na taj način proterati Nijemce iz Francuske ili imaju pravu Nijemci, koji smatraju zadržanje ofenzive za svoju pobjedu. Možda ih zaključiti, da je antanta dovoljno jaka, pa da će moći mjesec i mjesec tako nastavljati? Njezine čete nisu jošte zauzele niti najmanjega grada ili željezničkog krasčrča. Kod takvog napredovanja neprijateljske vojske mogao bi rat trajati 30 godina, prije nego bi došli do njemačke granice u Lotaringju, a mnogo prije ostala bi Francuska bez ljudi. Rusi su uslušljeni između Karpat i njemačko-austrijskim bojnim linijama u Volniji, a njihovo se napredovanje sve i većma skruvuje. Tako se možemo isto tako potpunim pravom zapitati, da li odgovara dobriak ogromnim žrtvama ruske vojske.

Zadržanje grčkoga diplomata u Italiji. Engleski listovi javljaju, da je bio novo-imenovani atašer grčkoga poslanictva u Berlinu Diamantopulos na putu kroz Italiju zadržan od talijanskih oblasti, dok su njegove listine bile zaplijenjene. Grčka je vlada zahtjevala u Rimu razjašnjenje o tom događaju.

Vijećanja o prolazu ruske vojske preko Rumunjske. „Lokalizerer“ javlja, da je ovih dana bilo u carevom glavnom stanu iznova krunsko vijeće, koje se je u glavnom bavilo prolazom ruske vojske kroz Rumunjsku. Osobito se pretresalo pitanje, da bi se imao prelaz spono iznutri. O konačnom zaključku nije ništa poznato. Vijeću su osim ministra prisustvovali i mnoge odlične ličnosti.

Ruske ratne osnove. Pariškoj štampi saopćuju iz Petrograda, da ruska vojska ne namjerava osvojiti Lavovu, već da ima druge ciljeve. To pokoljajući i time, da je nama vojska generala Zaharova iza zaceča Brodyja prenijela svojju

Istočno bojište. Hindenburgova fronta: Na dvinskoj fronti bili su osjećeni ponovljeni ruski napadaji, da predju u čamcima rijeku istočno od Friedricstadta i kod Lenewadna. Jugoistočno od Kislelina prodrli sa mala njemačka odjeljenja sve do treće neprijateljske linije, te su vratile prema osnovi u vlasitje položaje razorišvo one jarka sa 128 zarobljenika i 3 strojnih puškama. Na njemačku nadvojvodu Karla: Osim za nas uspjehih opohodničkih bojova na sjeveru od Dnjestrta nema osobitih događaja.

Balkansko bojište. Bugarske sile, koje napreduju na istočnoj obali Sirume, približuju se ušću rijeke. Na Moglenskoj fronti izjavljivi su se srpski napadaji protiv bugarskih položaja na Bjukjastu.

Vrhovno voj. vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

C a r i g r a d, 27. (D. u.) Glavni stan javlja: Perzijska fronta.

Turci su stigli u Bidjar, 77 km sjeveroistočno od Silne, zapadno od Saubčulaka. Na sjeveru i jugu od sela Avinsing napao je turske prednje čete nadmoćni neprijatelj, a bio je subitzen. Neprijatelj je doveo na to pojačanja, te je napao pomaknute turske čete, koje, budućda su bile izvrgnute premoćnim neprijateljskim silama, pokuzile su se k glavnim silama, te je kod toga dio turskih četa pretrpio gubitaka.

Kaukasko fronta. Na desnom krilu turska ofenziva napreduje.

Bugarski ratni izvještaj.

S o f i j a, 26. (D. u.) Glavni stan javlja: Desno krilo nastavlja svoje napredovanje. Kolona, koja napreduje na jugu od Ohridskog jezera, dospjela je do sela Malik 10 km sjeverno od Korice. U dolini Moglence pokušali su Srbi 25. o. m. napadaj u smjeru proti selu Bahovo, a bili su subitzeni. Lijevo je krilo provalilo iz

akciju više prema jugu, umjesto da nastavlja svojim navalama na glavni grad Galicije. Ruska vojska smatra svojom glavnom zadaćom, da ugrozi vojsku generala grofa Bothmera na lijevom boku.

Bombardiranje Tripolisa. Iz Lugana stižu vijesti, da su Talijani započeli izpražnjenjem Tripolisa, jer je arapska i turska artiljerija jur započela bombardovanjem grada.

Obustavljanje češki list. Oblasti su zabranile daljnje štampanje češkoga lista, što je u Pardubicama izlazio pod naslovom „Osveta Lidu“.

Bečki piljari u Srbiji. Bečka „Zeit“ donosi po ovom naslovu, da se je ovih dana povratila iz Srbije jedna grupa bečkih piljara, koji su putovali po Srbiji u svrhu, da od bogatstva ovogodišnje šljivarske berbe priskrbe nešto za se. Beč.

Njemačka nazivlja mjesta u Elzasu i Lotaringiju. Dne 2. septembra prošle godine izdan je carski ukaz, kojim se nalaze, da se imadu nazivlja svoju mjesta u Elzasu i Lotaringiju, koja su prije nosila francusko nazivlje, promijeniti. Ovih se je dana stin poslom nastavilo.

Direktni put do Ljubljane nemoguć. General Cherfils misli, da mora Čadorna kušati s nastavljanjem svoje ofenzive na više mjesta, po primjeru Brusilova, jer da je direktni put u Ljubljano nemoguć.

Kako će dugo još biti kave? „Drau“ donosi: Nijedan napitak nema kod nas takove važnosti kao kava, jer Austro-Ugarska par excellence jest zemlja kave. Zato je vrlo interesantno pitanje kako dugo mogu potrajati za lije kave. General-direktor centrale kave d. d. Virag izjavio je za direktno pitanje, da smo mi za polovicu godine snabdjeveni kavom. Možda će do onda poći na rukom, da se te zalih na novo popune. Slaba nada.

Pripomoć unirovljenima. Kako „Wiener Zeitung“ javlja, objelodanjena je naredba ministarstva financije o udjeljenju pripomoći, samo za jedamput, državnim službenicima u miru, udovima i siročad državnih službenika. Ta je naredba uslijedila ozirom na izvanredne prilike, što ih je rat izazvao.

Pozivi u Rumunjskoj. „Tagespost“ javlja da su pozvani pod oružje svi rumunjski časnici i vojnici, koji su boravili na dopustu. Željeznički je materijal na svim linijama rekviriran, a personal mobilizovan.

Neutralci i rat. „Morningpost“ javlja iz Christianije, da je norveški pomorski list demontirao vijest, polagkoje su se škadinavske države složile sa Nizozemskom i Švicarskom, da zajednički nastupe protiv svoje najopasnije međunarodnog neprijatelja, protiv srednjoevropske države. Takvo združjenje nije dosete izvršeno, a miti se namjerava izvršiti. Škadinavski su se pako na drugi odlučili na zajednički protest protiv engleske i njemačke liste konterbande.

Francuski glas o Mađarima. „Hrv. Riječ“ donosi po „Pester Lloyd“: U broju „Matina“ od 13. o. ml. nazivno „znameniti“ stvari. Tu se list definitivno izražava o „Mađarskim bojama“. O ministru predsjedniku se tu kaže: „Graf Tisza, ne obazirući se na interese svoje domovine, kojoj ni jedan narod nije to želio, pretvara se u mesetara između pangermanizma i prekuhane taštine Mađara. Ovak narod, navikao da tiranizuje mnoge druge, ima već davno taj običaj, da gledajući na austrijsku osrednju sposobnost, o samom sebi čini pretjerane pojmove. Potomci Kóstutovi, kakovi god bili, i da hoće moćiti, osuđeni su svojim držanjem kroz ove dvije godine, ne da će se nijedan glas dići u njihovu korist, nego obratno.“ Doista je — nastavlja dalje „Pester Lloyd“ — stvarna nezahvalnost, koju mađarski narod pokazuje prema zapadnim narodima, koji mu apsolutno ne žele iliti. Ili zar znači što željeli, ako se traži, da se Karpati odstupe Rusiji, Erdelj Rumunjskoj, Srijem

i Hrvatska i Slavonija Srbiji, i ako se nešto tako novog nastoji postići sa neznamtom silom golemih topova i beskonačne bujnburske vatre? Mi smo eto nezahvalni narod — no, hvala bogu, nismo izgubili ni pedja zemljišta.“

Centrala za razdiobu krumpira u Ugarskoj. Javlja se iz Budimpešte, da će u najbližoj budućnosti uslijediti naredba ugarske vlade, kojom će se zaplijeniti povrći krumpira, dok će se njegovu razdiobu povjeriti posebnoj centrali, koja se ima osnovati.

Raspuniti živi? „Neue Freie Presse“ prima od svog amsterdamskog dopisnika: Poznati glavosvijet monah Raspunit, savjetnik cara Nikolaja II. koji je kroz više godina utjecao na samodržca svih Rusia, a zatim pao u nemist, te napokon zaglavio kao žrtva umorstva iz zasjede — nalazio se prema vijestima „Slova“ ne samo na životu već uživa istu milost kao i prije na carskom dvoru. Poznata je činjenica, da je car Nikolaj osetljive savjesti, te da osjetljivo nepodnožno nužnim držati u se neprestano po jednog sa zemljanika. Isti je slučaji kod Kuropatkina, a čini se i kod Suhomlinova. Nije stoga ni čudo, da je Raspunit u vladajućim krugovima, koji se zanosu mističnim i nadprirodnim moćima, bio u tako velikoj milosti. Prema drugoj je vijesti car Nikolaj ponovno odlikovao Raspunita, koji ga je takodjer pratio za posljednjeg pohoda na frontu.

Zarobljenici u našoj monarhiji. U našoj monarhiji drži se do sada na evidenciji, kako to nekoi mađarski listovi javljaju, ravno jedan milijun zarobljenika. Za uzdržavanje te silne mase troši se godišnje 800,000,000 kruna. Za rad se upotrebljava 400,000 zarobljenika, a rad svakog zarobljenika cijeni se na 3 K dnevno, što iznosi 300,000,000 K godišnje. Kako vidimo, ne dobiva se nit polovicu svote, koja je potrebna za uzdržavanje cjelokupnog broja zarobljenika.

Amerikanski izbori u Evropi. „Vossische Zeitung“ donosi: Svoga rata provodajući u Evropi — američanski izbori. Na 14. septembra o. g. glasovao će 35,000 dobrovoljaca iz Britske Kolumbije, koji služe u engleskoj vojsci i mornarici, za kandidate zakonodavnih tijela u provincijama Kolumbije, i to u isto vrijeme, dok se objavljuju izbori i u njihovoj domovini. Dosele nije još te rano ministarstvo izdalo dozvole, da se ti izbori prenesu čak i u strjeljačke jarke, ali su izborni registri već otposlani u razne bolnice i mornaričke postaje, gdje se nalaze Kolumbiji. U te registre bilježiti će oni kandidati, za koje misle glasovati. Svaki Kolumbijac, koji je navršio 21 godinu, imade pravo izbora.

Novi ruske granate. „Berliner Tagblatt“ javlja sa bukovinskog bojišta: Zarobljeni pripadnici, koji se daju tempore, mogu se nastaviti za odlučenu daljinu. Te su granate iz engleskoga izvora. Velike su kao jabuka i potpuno okrugle; ne bacaju se, već se kotrljaju po lu. U tu svrhu drže za to uvježbani vojnici u lijevnoj ruci uživajući tvarju namazan renen. Vojnik mora prosuditi udaljenost neprijateljskih pozicija, zatim nastavi granatu i otkotrlja je proti neprijatelju. U bojevima iz bliza ove su granate, vrlo praktične, bolje od običnih granata jer ne zahtijevaju kod bacanja osobite spretnosti. U gorovitim su predjelima vrlo pogibeljne, ako se neprijatelj nalazi na višem mjestu od naših četa. Uostalom se svim tim nije namjeravao izazaruje jakosti, ali da se protiv njih najugodnije, kad se onako brojne kotrljaju po našim jarcima.

Propadanje francuskog pučanstva. Na sjednici trgovačke komisije, što se je pred nedavno održala u Nancy, izjavio je predsjednik, da iznastaju dubici francuskog pučanstva dva i pol milijuna ljudi. Potraje li rat još dvije i pol godine, bit će broj pučanstva jednak broju o. g. 1871.

Opća školska obvezanost u Rusiji. Javlja se iz Petrograda: Ruski ministar za nastavu pred-

ložiti će u budućoj sjednici dume zakonsku osnovu za imenovanje opće školske obvezanosti, što se ima provesti još tečajem ovog rata.

Gospodarstvo.

Fini pekmez od suhog voća.

Fini pekmez (marmelada) može se kuhati od voća bez pekmeza: od ošava (suhih krušaka), slino jabučka, hurme (datula). Voće se dobro opere, silno isušika je i metne u vodu da nabubri. Drugi dan počne se nakisati, metne se na vatu i kuha kao i svaki drugi pekmez, a ne može se unutra šećera. Kruhujci valja mješati, da se osobito raskuhaju krupniji komadčići. Jede se fino nu kruhu i u kolačima.

Kako se jellino kuha kava.

Skupčoka kave mnogome je doživjela, a kako kava čovjeka u istinu ne hrani nego samo sladi, najbolje je ostaviti se kave i kuhati prženi čaj. Ta i naši stari nijesu pilu kave, a bili su zdravi i jači nego mi. Nu ko baš ne može da kavu ostavi neka čuje, kak će je kuhati, da ga dodje jellina. U nas se kava kuva u vrčjoj vodi, ali kako se brzo uzvati, to u kavi ostane mnogo mirisa i slasti, neizvučeno. Zato valja tucauu ili mljevenu kavu najprije u vodi kiseliti i to ovako: U flašu nasepeš 3 kašike kave, a onda nasepeš hladne vode isto kao da ćeš je kuhati. Flašu začepiš dobro promućkaš, a počto se sa kiseliš, ostaviš je preko noći sedmicu, a i preko jutra o flaši šerbe. Sadi šerbe procijedi i prokuj jutra na vatri i da vidiš fine kave. Kavu (cijedi) u baci nego jol primetni jednu kašičicu zete kave i opet zakiseli u flašu i radi kao prvi puta, tako moreš stvoriti cijedi po dva tri puta primijetajući po kašičicu kiseliti i kuhati. Tako ćeš kod tri kašičice kave najmanje jednu kašičicu pristjedeti, a dobit ćeš za popi ljepšu i sladiju kavu.

Može li da u krava daje više mlijeka?

U njemačkom listu, „Milchzeitung“ piše jedan gospodar, kako se čestim dojenjem krava mže dobiti više mlijeka. On je imao kravu, kojoj je davao dnevno 3 i pol kile krme i 4—5 kila repe i osim toga sijena. Krava je tri sedmice izdala kao se otešla davala samo tri i pol kile mlijeka, počto je na dan tri puta mužena. Iza toga počte u kravu 8 puta na dan musti, a krava je dala deset kila mlijeka na dan, dakle tri puta više. Mlijeko je bilo isto tako dobro kao i prije. Tako je mužao kravu kroz tri sedmice, svaki dan 8 puta, a onda je opet počeo musti kao i prije tri puta dnevno — i gle krava je i dalje davala 5—6 kila mlijeka; kad je i tu kravu kroz tri sedmice svaki dan sedao puta mužao, počto davati 14 i pol kila mlijeka, a toliko je davala i kasnije, kad ju je opet dobio samo tri puta na dan.

Zdravstvo.

Zdravlje i zrak. Čist, svjež zrak najglavniji je uvjet za čovječje zdravlje. Oni, koji to propovijedaju, imadu dosta dokaza, da svoju tvrdnju potkrepljuju. Ljudi, koji su po svome zvanju prisiljeni, da budu čitav dan na svježemu, čistom zraku, mnogo su zdravija izgleda, nego li oni, koji cijeli dan borave u sobama.

Najgorče to oni, koji su primorani, da veći dio dana proborave pod zemljom, kao rudari i namještenici podzemnih željeznica. Engleske neke novine pripovijedaju, kako se je pokazao upit svježega zraka kod namještenika londonske podzemne željeznice. Ta je željeznica bila uređena na paru. Najviše su dakako čutili pomanjkanje čista zraka i štetan upit pare i oima stvorjode i ložaci, koji su neposredno cijeli dan udisavali nečist dim i paru parostroja. Svi ti nesretnici pokuzivahu tužnu izgled na svojim silvastu žutim licima. Kad se pak najednom parna ta željeznica pretvorila u električnu, za čudo promijenio se je

i izgled tih namještenika, kao što i uopće njihovo zdravstveno stanje. To je najbolji znak, kako im je prije dim i pokvaren zrak škodio.

Naprotiv opazio se je izvrsni upliv svježega zraka kod namještenika nadzemnih željeznica, jer cijeli dan udišu čisti zrak. To se isto opazio i kod drugih mnogih zvanja, n. pr. kod kočijaša, listosnaca, vrtljara, seljaka itd., koji se čitav dan kreću u čistom zraku.

Kad bi svi ti morali najednom zamijeniti svoje zvanje drugim zvanjem, koje im ne bi dozvoljavalo tako boravak u čistom zraku, bez dvojbe bi to odmah uplivalo na njihovo zdravlje. Iz toga se jasno vidi, kako su korisni duvi izleti onima, koji su vezani po svomu zvanju, da svoj vijek borave u sobama, kao što je to većinom u velikim gradovima i po tvornicama.

Kak će valja čuvati od sušice. Kako danas znamo, da su izuzokom sušice neka posebna vrst stitih, prostim okom nevidljivih gljivica — bakterija — znademo se i bolje čuvati te bolesti, nego li onda, kad te uzročnici sušice nijesu još poznali. U prvom redu treba da se binemo za zdrav stan, do kojega dopire po mogućnosti čim više svježega zraka i sunčana svjetla. Čuvajmo se prašina i dimom onečišćena zraka i pretjerana tjelesna napora u svakom pogledu, osobito pako ne uživajmo prekomerno žestoka pića. Ukratko nastojmo oko toga, da što redovitije provodimo život! Tim bo redovitim životom laglje će naše tijelo odoljeti štetnom uplivu uzročnika raznih bolesti, a tako i sušice. Osobita ugroza ima se posvetiti njegovanju, čistoti našega tijela. Ruke, nožti, neka budu vazda čisti kao što i naše odijelo, rubenina i stan. Osobito se preporna jačati si tijelo svoje čestim kupanjem i trenjem nakon kupanja. Hrana imade biti jaka i zdrava. Čuvajmo se svake nablade, a nahladimo i se, najbolje je odmah pitati ljelnjeka za savjet. Nikako ne valja propustiti očistiti usta i zube nakon svakog obroka. Zepni rupčić neka se mijenja svaki dan. Sušicae majke ili dojke ne smju ni na koji način, ni pod kojim uvjetom dojiti djecu. Isto tako ne bi smjeli sušiti ljelu njegovati ni bolesnu ni zdravu ma koje vrste. Tim se naime načinom mogu najlaglje prenijeti stini uzročnici sušice sa bolesna čovjeka na zdrava.

„Hrvatska“.

KINO

Crvenog križa.

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored.

Lijepi Rudi

veseloigra u 3 čina.

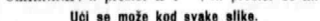
Saša-Mester tjedan br. 81 a

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržava pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1.—; II. prostor 40 fl.

Uoi se može kod svake slike.

Kupujte samo kod onih tvrtka koje oglašuju i preporučuju se u „HRVATSKOM LISTU“

AUGUST. SENOA.

Vladimir.

(Nastavak.)

Eugenij se dignu, prođe dva tri puta po sobi, zatim pepeo svoje lule palcem dublje. Napokon se ustavi pred udovicom, pošao žestokao, da je pepeo prhnuo u vis i reče:

„Da, da! Dobro su vam oči, gospodariče.“
„Da! Naš je Vladimir objesio nos. Hoda po bijelom danu kao mjesecnjak, i mrmli kojašta preda se. Niše već onakav, kakav je bio. Kanda mu se duša izvruvala.“

„Eh!“ nastavi Jaga, „ne mislim, da se je vrgao na zlo. Paće mirniji je, tišiji je. Dolazi ranije kući, ustaje ranije. Al što je to, što je to? Kad vidim, da se mlado, lijepo lice ne smiješi, sve mi je krivo. Ta kad da se nasmiješ, briga ti mladosti? Posljedie dođue žena, dodju djeca, briga ti sjedne za vrat: tu se nije kad smijati. Dekirte, božja dušice, d'ederte, gospodine Eugene, skidite mi taj strah sa srca! Šta mu je, našemu Vladimiru?“

„Eh! Što me pitate, gospo Jago,“ otrsnu se Eugen pomeću zlovoljand, da se je starica čisto preplasila. Što znam ja? Što znam ja? Nijesam ga ni pitao. Takov je no. Kao veda, koja kadšto stoji mirna i glatka je kao dan, kadšto opet kipi i skaće, da će te obasnuti. Ne reče mi ništa, kao da mu na ustima lohoti stoji. Ja ne pitam, i to ne čik nada. Zao mi ga je, al što čete. Kad se čovjek u se zatvori, nije dostojno kućati na vrata ili paće prisluškivati.“

„Eh! Da pa ni ništa ne znate?“
„Boga mi ne znam.“

„Vidi! Vidi! Kako se to prevrnuti može. I ništa ne slutite?“

„Slutiti! Slutiti! To je ništa, to je gore nego ne znati. Dakako da slutim. Valjda i vam vaš mali prst nešto kaže. Tu, te čitaj koji vrag!“ viknu Eugen, pokazav prstom na srce.

„Ah, da, da!“ viknu Jaga. „Pravo rekoste. I čudo, te se jadu ne dosjetih. Hvala Bogu i Bogorodici. Samo da nije moja kuhinja kriva. Bit će, bit će. Ne jede, ne pije, ne pjeva, ne puši. Sad mi je puklo, ženska ga je opčinila, nije čudo. Gospodin Vladimir bijesio već kao na ovulki dječarac žigica. Oodirni ga se, prsnut će. Eh ženska je glava, samo da znam, koja!“

„Koja? Bože moj? To možete i bez knjige čitati. Ta ona je, ona. Bijes ga je naputio onako.“
„Ah vi dakle mislite, gospodniča Dobrančeva je.“

„Ma da! Trebalo mi je toga! Recite mi pravo, gospo Jago, zašto se ljubi?“
„Eh, šta me to pitate?“ skegnue stara rame-nima. „Tako je Bog naredio, pa se ljubi.“

„Bog! Dakako! Ali zašto?“ Ja velim: Ljubis, da se ženiš.“
„Pravo, Pravo!“
„No vidite. A da se oženis, moraš se okuciti. Je li tako?“

„Bog zna, da jest. Al znato, gospodine Eugene, ljubav, ljubavi!“ To je ciganska riječ. Ljubav je i ova i ono. Što puta nije nego mještur od sapanice. Da nije tako pri gospodinu Vladimiru, ja?“

„Da bi Bog došao! — Ali nije, nije. Mislio sam i ja, kakav je Vladimir, a da će planti, pa Bog! A ja! Zajelo se to duboko u njegovo srce, drži ga. Nije to šala.“

„Pa neka —“
„Šta neka? Šta vi znate? Nije to samo tako, već se pita: Kto? Što? Kako?“

„Kako?“ nasmija se Jaga, „Bože moj! To bar nije majstorija. Kod mčne je bar čisto kratko bilo. Moji pokojni reče: „A?“ a ja rekoh: „Da!“ i pope blagoslovi.“

„Kod vas je tako bilo,“ rasrdi se Eugen, „al vi ste vi, a Vladimir —“

„Dakako! Pravo velite. Ne ide svaka čizma na svaku nogu. Eh šta čemo! Ja velim samo: Hvala Bogu, da nije gore zlo. Za napast napokon svaku krstenu dušu snadie, jer zlo, što je Bog stvorio? Tko nije polji et optica, neka si privieže dušicu za dušicu, inače je tepac. Tako mislim ja, i Bog blagoslovi Vladimira. Ibaš vam hvala miđe gospodine, čisto sam zadovoljan. Samo da nije moja kuhinja kriva! Idem, idem! Ha! Cujete li? Čini mi se, da ide ptić. Služenica!“

„S Bogom!“ s Bogom!“ izmucu Eugenij, kad je već Jage nestalo čitko iz sobe.

Za nekoliko časaka navali Vladimir u sobu. Baciv svoj šešir na postelju, pohiti k pobratimu, da ga zagrlj. Eugenij uzamknu, pogleda ga oštro i zapita hladno:

„Što je?“
„Što je?“ klikovase Vladimir, grčeli i cjeljuvajući žestoko Eugena, „dobro je, brate, od dobro! Tako mi nije nikad pri duši bilo.“

„Vladimire, je li ti s nama eugen? Ti pi ti se oči, da sam ženska?“ reče Eugen ozbiljno izvinnu se zagrljajući prijatelja.

Vladimir sjedne na postelju. Poniknute glave gledaše u pod, njegove noći sijevahu čudnovatim žarom, na licima igrala čudnovata rumen. Napokon mahnu rukom i govoraše kao van sebe:

„Već sam zdvajao! Ti me znaš, što je to srce pretrepelo. Kao da ga je tko šakom gnjecio. Ja pedagog, nevaljatu dječku pedagog! Dan na dan tesati gramatiku, a u srcu nosiš pjesama stotinu.

To je onaj Schillerov krlitil konj pred plugom. To je puta doviknu mi pamet: „Baci toga vraga!“ al srce me šapnu: „Ovasta! Zašto?“ Ja ti ne rekoh ništa, Eugenie, pošve mišta! Pogriješio sam proti pobratimstvu. To bijaše prva tajna pred tobom, ali sam si kriv. Ti si mi opomenuo, prije no udoh svratio na njega i čuvam. Ti si kriv, jer si mi pozov stid, li sam se ljutio na te, jer Dobrančevića, kako već spomenuh, nijesi prijatelj. Vrlo se dobro valjda sjećaš, kao sam prvih dana iz toga sa stanaka odgovarao na tvoja pitanja, kako mi je to novo zvanje nesnosno. Ti mi reče, neka je se okanim. Ne učinih toga. Kasnije me nijesi više pitao, a to mi je vrlo drago bilo. Rekoh ti sam jednom prilikom, da mi se kuća vrlo mili, jer me paze kao rodnogena sina. Ti si na to šutio. Valjda si nešto naslutio.“

(Nastavit će se.)